

Hogyan segítjük a „Béke” termelőszövetkezet mindennapi munkáját

Szövetkezeti tagjaink nagyüzemi dolgozókká válásához szükség van szakmai tudásuk fejlesztésére is. Jól látja ezt községünk, *Mágocs község* termelőszövetkezetének vezetősége, s e téren jó irányító munkát végez, amelybe mint könyvtáros én is bekapcsolodom. Munkám azzal kezdődött, hogy a tanácsi kezelésbe adás alkalmával kiselejtezem az elavult mezőgazdasági szakkönyveket. A mezőgazdasági művelési módszerek fejlődését azonban állandóan figyelemmel kell kísérnem, s ezzel egyidőben a megfelelő szakkönyvekről is gondoskodnom kell. Élő példa erre a még néhány évvel ezelőtt korszerűnek tekinthető kukoricavetési mód, a négyzetes vetés. Ma ez az eljárás olyan üzemekben, ahol már a vegyszeres gyomirtást alkalmazzák, túlhaladottnak tekintendő, s így természetes, hogy felesleges népszerűsíteniem az erről szóló szakkönyveket. Ma már 20—22 ezres tőszámot emlegetünk egy katasztrális holdnál, s a kapálás helyett a vegyszeres gyomirtást használják majd a tsz-ben.

A beszerzésnél felhasználom az Országos Mezőgazdasági Könyvtár *Tanácsadó a mezőgazdasági szakkönyvállomány hasznosítására* című ajánló bibliográfiáját, ebben megtalálom azokat a szakkönyveket, amelyek a falusi könyvtár törzanyagát képezik, és részben már itt kezdem az ismerkedést a könyvek tartalmával is. Például ebből tudtam meg, hogy mivel permetezést és porozást használnak a szőlőben és gyümölcsösben, meg kell rendelnem a 131. és 132. sorszámú szakkönyveket is. (*Bordás: Mérgezési veszély elhárítása a növényvédelmi munkában, illetve Erdélyi—Tengerdi: Permetezés, porozás a gyümölcsösben, szántóföldön és konyhakertben.*) Igaz, hogy erre a munkára külön kioktatják a gépkezelőt, a permetlevet előkészítő szakmunkást, sőt, mivel a permetlevék és porok mérgező hatásúak, az ilyen munkát végző dolgozók balesetvédelmi oktatásban is részesülnek. Mégis szükségesnek tartom, hogy a könyvtár effajta irodalommal rendelkezzen. Gondoljunk arra, hogy a betanított szakmunkásoknak is szükségük van a továbbképzésre, és hogy mellettük segédmunkások fognak dolgozni. Sőt a könyvet felhasználhatják a háztáji gyümölcsösökben is, és hasznosan forgathatják majd a mezőgazdászok, akik eddig is több könyvet vittek a könyvtárból. (Csak néhányat sorolok fel: *Mezőgazdasági zsebkönyv, A növényvédelem gyakorlati kézikönyve, Kertészek kézikönyve stb.*) A mezőgazdászok egyébként is gondolnak a dolgozók szakmai képzésére, mert pl. mielőtt a tsz áttért a gépi fejésre, már előre felhívták figyelmemet, hogy szükségük volna ilyen jellegű szakkönyvre. A dolgozók ma már Csiszár Vilmos: *Fejés, gépi fejés c. szakkönyve* alapján végzik munkájukat.

A tsz mindjobban gépesedik, aminek következtében egyre több, főleg női munkaerő szabadul fel. Az ő foglalkoztatásukról tehát gondoskodni kell. A szövetkezet a körülmények figyelembevételével már ki is dolgozott egy tervet, s mivel a termelőszövetkezet sorsának alakulása nálunk mindenkinek szívügye, a Népfront egyik estéjén ezt megbeszéltük. Eszerint az idén a tsz több cirkot termel, melyet szalagszerűen házilag fog feldolgozni. Így hát feladatommá vált az ilyen tárgyú szakkönyvek beszerzése is. Azután például terveztük az eddig hasznavehetetlen vizenyős rét amerikai fűzavesszővel való betelepítését. A vesszők kitermelésével, előkészítésével, a kosárfonással és kerti fonott garbitúrák készítésével itt is sok munkaerőt tudnak foglalkoztatni. Ebbe a tervbe

is be kell kapcsolódnom. Továbbá, mivel újabb halastavaink létesítésével több halászati szakember kiképzésére van szükség, be kell szereznem pl. Fehér István: Halászat c., halászmesterképző tankönyvét.

De folytathatnám a felsorolást a kanadai nyárfák telepítésével, a baromfi-keltetéssel, az etetéssel, a sertésneveléssel, hizlalással, hisz szinte végnélkül kínálkozik alkalom a segítésre.

Ha tehát valóban szakmai segítséget akarok adni a szövetkezetnek, akkor az évről évre azonos termelési ágakat és az állandó fejlődést kell figyelemmel kísérnem, de ismernem kell az újabb feladatokat is, továbbá állandó olvasókká kell nevelnem a szövetkezet tagjait. A könyvtárosnak benne kell élnie a falu lüktető életében. Látnia kell, hogy dolgozó parasztjaink többségében egészséges erjedés indult meg, belátják, hogy ma már nem elégséges az a szaktudás, amivel rendelkeznek.

Mind ezek ismeretében végezhetek csak eredményes munkát, segíthetem, irányíthatom az olvasókat. Azonban tisztázunk még valamit: Könyvtáros berkekben nem egyszer hangzik el a szövetkezet megsegítésével kapcsolatban, hogy „a tsz-t azzal támogattam, hogy beszeréztem a megfelelő szakkönyveket”, vagy „mással nem tudok segíteni, mint ajánlom a szakkönyveket” stb. Igen, általában az a vélemény, hogy a könyvtár csak szakkönyvekkel támogathatja a termelőszövetkezeteket. De a szakkönyvekkel csak egyoldalú támogatást adhat... Szükséges, hogy az olvasó személyiségének megfelelően szépirodalmi, természet- és társadalomtudományi könyvekkel is ellássuk az olvasókat, mert csak így válhatnak teljes emberré.

T a r n a i N á n d o r

KI TUD ZEMÁN JÁNOSRÓL!

Ezzel a névvel Táncsics önéletírásában találkozunk. Ezt olvashatjuk róla: „Születésem helyén kívül van szeretett hazám földjén még egy drága pont, ez Izsák község... nem is annyira a község nevezetes pont rám nézve, hanem akkor [ti. Táncsics ifjúsága idején] volt nagyérdemű tanítója: Zemán János... Talán egy sincs az emberi teremtmények közt oly tanító vagy tanár, kinek egy másik halandó annyi hála-köszönettel tartoznék, amennyivel én Zemán Jánosnak, az egyszerű község- vagy néptanítónak tartozom. Az ő könyvtára nem az övé volt, hanem az enyém; ő gyűjtögette ugyan összetakarított garasából, de én vettem hasznát; a fölkelő nap ott talált már a könyvek közt, a lenyugvó nap is ott talált még; el merem mondani, hogy mióta a sajtót föltalálták, talán soha senki annyira nem gyönyörködött benne, mennyire én... Mikor én 1822. év táján hozzákerültem Izsákra, tökéletes fajnőkö valék, a szellemnek csirája megvolt bennem, de ennek fejlesztésére, érlelésére Zemán könyveiben volt meg a tápanyag. Ha ezek rendelkezésemre, szolgálatomra, illetőleg használatomra nem állanak volna, éppen úgy faragatlan tuskó maradtam volna, mint annyi sok más. Ifjú koromtól fogva a szenvedélyek ragadtak volna el, s nem ébredhetett volna bennem polgári erény, nem tüzelt volna honszerelmem a

kötelességek hű teljesítésére. Ezért tartozom én Zemán János emlékének hála-köszönettel... Történt bennem már akkor valami nevezetes változás, amikor robotban szántottunk, s a hajdú méltatlanul megvert, s e méltatlan bánás élénk emlékezete lelkemből ki nem törődött, de korántsem vettem magamon akkora változást észre, mint mikor Zemán könyvei közt egy egész ismeretlen új világ tűnt fel rám nézve... Zemán bácsi örömmel szemlélte, hogy könyveit rendeltetésük szerint felhasználom...”

Érdekes volna tudni valami közelebbit erről a néptanítóról, akinek alakját Táncsics ilyen meleg szavakkal örökítette meg; érdekes volna tudni, mit tartalmazott a számára bizonyonyal nem nagy könyvtár (Táncsics „szerény”-nek nevezi), mely egész életére szóló szellemi útravalóval látta el a leendő néppfordalmárt. A lexikonokban hiába keressük Zemán János nevét, de talán valami helyi hagyomány, izsáki anyakönyvi vagy egyéb hivatalos iratok elárulhatnának egyet-mást róla, sorsáról. E sorokat figyelmeztető felhívásként tesszük közzé: Izsák községnek és környékének tanárai, könyvtárosai hasznos munkát végeznének, ha felkutatnának valamit a magyar művelődéstörténet e rokonszenves, ismeretlen alakjáról.